

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Білецький В.О.,

*кандидат наук з державного управління,
професор кафедри спеціальних дисциплін Національної академії
Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*

УДУ 355.45:351.86(477)

АНАЛІЗ ПОВНОВАЖЕНЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Оперативно-розшукова діяльність є важливим складником у роботі правоохоронних органів. У сфері виконання завдань Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) оперативний складник дає свої високі показники. Так, за результатами 2017 р. оперативно-розшуковими підрозділами та за їх інформацією припинено діяльність понад 126 протиправних груп (2016 р. – понад 152) у складі понад 341 особи (2016 р. – понад 420); встановлено понад 116 осіб, причетних до діяльності незаконних збройних формувань; затримано понад 38 бойовиків, із яких 9 засуджено; виявлено та вилучено понад 69 одиниць зброї та понад 12,5 тис. боєприпасів, понад 6,8 кг вибухових речовин та 43 гранати; викрито схему фінансування тероризму; ініційовано заборону в'їзду 31 іноземцю. До ЄРДР унесено понад 276 повідомлень (2016 р. – понад 260) за статтями Кримінального кодексу України: ст. 256 (Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності) – понад 3 (2016 р. – понад 3), ст. 258 (Терористичний акт) – понад 7 (2016 р. – понад 7), ст. 258-3 (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – понад 47 (2016 р. – понад 46), ст. 258-5 (Фінансування тероризму) – понад 1 (2016 р. – понад 9), ст. 260 (Створення не передбачених законом воєнізованих збройних формувань) – понад 58 (2016 р. – понад 45), ст. 263 (Незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами або вибухівкою) – понад 160 (2016 р. – понад 150). Серед виявлених кримінальних правопорушень понад 1 512, із них понад 1 070 – за результатами оперативно-розшукової діяльності [1, с. 4]. Реалізовані повноваження оперативно-розшукових підрозділів відображають досягнутий рівень забезпечення недоторканності державного кордону на ділянці відповідальності [2, с. 156], що покладаються державою на прикордонне відомство.

Поява нових видів загроз у прикордонній сфері потребує створення нової системи захисту державного кордону, підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону, що відображено у Стратегії розвитку Державної прикордонної служби України. Серед шляхів удосконалення та посилення оперативно-розшукової діяльності цією Стратегією встановлена необхідність розширення повноважень оперативно-роз-

шукових підрозділів та підвищення ефективності їх діяльності [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливу роль у будь-якій діяльності відіграють належно закріплені в законодавстві повноваження державного органу. Окремі повноваження ДПСУ з реалізації оперативно-розшукової функції та повноважень оперативно-розшукових підрозділів уже були фрагментарно досліджені у працях: Я.С. Галанюк, В.А. Кириленка, Д.А. Купрієнка, А.В. Махнюка, В.О. Назаренка, Б.М. Олексієнка, В.С. Половникова, В.М. Серватюка, В.С. Сіцінського, О.М. Ставицького та багатьох інших науковців. Однак ґрунтовно у наукових працях не було досліджено повноваження оперативно-розшукових підрозділів ДПСУ.

Мета й завдання статті. Дослідити нормативно-правові акти, які регулюють діяльність оперативно-розшукових підрозділів ДПСУ (далі – ОРП), та проаналізувати їх повноваження.

Виклад основного матеріалу. Основне призначення ОРП полягає у здійсненні оперативно-службової та оперативно-розшукової діяльності в інтересах забезпечення захисту державного кордону України та інших заходів із забезпечення недоторканності державного кордону й охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні у межах завдань, що покладаються державою на ДПСУ. Правові межі діяльності ОРП, як і будь-якого іншого владного органу, згідно з частиною 2 ст. 19 Конституції України обмежуються законодавством: «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» [4].

Переважно в теорії наукової думки розглядаються два підходи до розуміння змісту поняття «повноваження»:

По-перше, як право, надане кому-небудь для здійснення чогось [5], та, крім цього, компетенція, доручення, повновладність [6, с. 469].

По-друге, як сукупність прав та обов'язків. Кожний орган, як підкреслює А.В. Солонар, наділяється правами й обов'язками, які характеризують будь-яке повноваження певного суб'єкта адміністративно-правових відносин [7]. На думку Я.І. Лен-

гера, повноваження – це нерозривна єдність прав та обов'язків, що закріплені в Конституції, законах України, статутах та є необхідними для вирішення питань, перелік яких визначається нормативними документами [8].

Здійснення діяльності державним органом (виконання чи реалізація покладених державою через систему законодавчих актів завдань) неможливе, маючи тільки права. До кожного обов'язку закріплюється право для його виконання (обов'язку). Взаємозумовленість і взаємозалежність прав та обов'язків створює можливості виконувати поставлені завдання оперативно-розшуковим підрозділом та реалізувати мету його створення. Отже, на нашу думку, повноваження досліджуваних підрозділів можна розкрити через сукупність прав та обов'язків.

На ОРП покладається виконання таких основних завдань: забезпечення недоторканності державного кордону й охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора; пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави.

Закон України «Про Державну прикордонну службу України» є основним статутним нормативно-правовим актом, який визначає вектор діяльності прикордонного відомства в цілому і оперативно-розшукових підрозділів зокрема. У ст.ст. 19, 20 цього Закону закріплені основні права та обов'язки ДПСУ, проаналізувавши які, ми виділили дві групи повноважень, що стосуються діяльності ОРП:

1) ті, які безпосередньо вказують на основний вид діяльності – здійснення оперативно-розшукової діяльності, причому ми виявили схожість закріпленого такого обов'язку і права. «*Обов'язок здійснювати оперативно-розшукову діяльність*» [9, п. 10 ст. 19] і «*право здійснювати оперативно-розшукові заходи згідно із законами України*» [9, п. 31 ч. 1 ст. 20]. Відмінність полягає у такому: щодо виконання обов'язку законодавець застосовував «*діяльність*», а щодо реалізації права – «*заходи*». Яка різниця між термінами «*діяльність*» та «*заходи*»? І чи припустима така подібність права та обов'язку? Тлумачення термінів «*діяльність*» та «*заходи*» відсутні у юридичних словниках, тому візьмемо за основу Словник української мови. «*Діяльність*» розуміється як робота, функціонування якоїсь організації, установи і т. ін.; праця, дії людей у якій-небудь галузі [10], а «*заходи*» – як сукупність дій або засобів для досягнення, здійснення чого-небудь; намір, задум здійснити що-небудь [11]. Отже, ці два терміни пов'язані із здійсненням спільних за єдиною метою дій і можна вважати їх схожими за змістом. Тому маємо аналогічно закріплені обов'язок і право щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Обов'язок пов'язується з мірою належної (обов'язкової) поведінки (діяльності), а право – дозволеної поведінки [12, с. 396]. Обов'язок здійснювати оперативно-розшукову діяльність зобов'язує персонал компетентних підрозділів діяти певним чином (активна форма дії) або утримуватись від певної дії (пасивна форма) [13, с. 434]. Наприклад, дії спрямовані на пошук і фіксацію фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, та в інтересах охорони державного кордону. Прикладом утримання від дій є обов'язок не оприлюднювати або не надавати зібрані відомості під час оперативно-розшукової діяльності.

Закріплені обов'язок зумовлює вчинення дій, спрямованих на здійснення оперативно-розшукової діяльності відповідним підрозділом. Право визначає наявність можливостей чинити юридично значущі дії, вимагати відповідної поведінки від інших осіб [12, с. 396] (сприяти або не перешкоджати оперативно-розшуковій діяльності). Уважаємо, що стосовно закріпленого у п. 31 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» права здійснювати оперативно-розшукові заходи, необхідно конкретизувати такі заходи. По-перше, для уникнення дублювання прав та обов'язків; по-друге, щоб іншим особам розуміти, чому сприяти або чому не перешкоджати під час проведення оперативно-розшукової діяльності тощо;

2) до другої групи повноважень належать ті права й обов'язки, які впливають із цього обов'язку, сприяють, забезпечують та дозволяють виконувати обов'язок з оперативно-розшукової діяльності. Наприклад, організація запобігання кримінальним та адміністративним правопорушенням, протидію яким законодавством включено до компетенції Державної прикордонної служби України, їх виявлення та припинення, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення згідно із законами [9, п. 5 ст. 19]; виявлення причин та умов, що призводять до порушень законодавства про державний кордон України, вживання в межах своєї компетенції заходів щодо їх усунення [9, п. 9 ст. 19]; створення і використання в інтересах оперативно-розшукової діяльності інформаційних систем [9, п. 10 ч. 1 ст. 20]; у взаємодії з фіскальними та іншими державними органами здійснення заходів щодо недопущення незаконного переміщення через державний кордон України вантажів, стосовно яких законодавством встановлено заборони й обмеження, вилучення таких вантажів у разі здійснення спроби переміщення їх через державний кордон України або самостійно під час проведення оперативно-розшукових заходів та передавання їх за призначенням у встановленому порядку [9, п. 33 ч. 1 ст. 20] тощо.

Також повноваження ОРП підрозділів закріплені в с. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», до обов'язків яких належать такі:

– уживати необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення злочинів та викриття причин і умов,

які сприяють вчиненню злочинів, здійснювати профілактику правопорушень;

- виконувати письмові доручення слідчого, вказівки прокурора й ухвали слідчого судді суду і запити повноважних державних органів, установ та організацій про проведення оперативно-розшукових заходів;

- виконувати у межах своєї компетенції запити інших органів;

- інформувати відповідні державні органи про відомі їм факти та дані, що свідчать про загрозу безпеці суспільства і держави, а також про порушення законодавства, пов'язані зі службовою діяльністю посадових осіб;

- взаємодіяти між собою та іншими правоохоронними органами,

- забезпечити із залученням інших підрозділів безпеку працівників суду і правоохоронних органів, осіб, які надають допомогу, сприяють оперативно-розшуковій діяльності, осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей і близьких родичів цих осіб;

- у разі виявлення ознак злочину невідкладно направити зібрані матеріали, у яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України [14, ч. 2 ст. 7].

Оперативно-розшуковому підрозділу за наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності [14, ст. 6] для виконання завдань надається право:

- опитувати осіб за їх згодою, використовувати їх добровільну допомогу;

- проводити операції із захоплення злочинців, припинення злочинів, розвідувально-підривної діяльності спецслужб іноземних держав, організацій та окремих осіб;

- відвідувати жилі та інші приміщення за згодою їх власників або мешканців для з'ясування обставин злочину, що готується, а також збирати відомості про протиправну діяльність осіб, стосовно яких провадиться перевірка;

- мати гласних і негласних штатних та позаштатних працівників;

- створювати і застосовувати автоматизовані інформаційні системи тощо.

Прийняття рішень про проведення оперативно-розшукових заходів, які не потребують дозволу слідчого судді або рішення прокурора, здійснюється керівником відповідного ОРП або його заступником із повідомленням про прийняте рішення прокуророва [14, ст. 8].

Кримінальним процесуальним кодексом України ст. 41 закріплено межі повноважень оперативно-розшукових підрозділів як суб'єкта кримінального процесу. Так, оперативні підрозділи органів ДПСУ здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні

слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого [15, ч. 1 ст. 41]. Під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого. Персонал ОРП підрозділу не має права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора [15, ч. 2 ст. 41]. Доручення слідчого, прокурора щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання ОРП [15, ч. 3 ст. 41].

ОРП реалізують повноваження самостійно під керівництвом керівника підрозділу, а в частині здійснення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора.

На сучасному етапі розвитку ДПСУ постійно відбуваються суттєві організаційні, функціональні, структурні та інші зміни. Ці зміни зумовлюють постійне ускладнення організації і функціонування оперативного складника ДПСУ [16], що відображається у виникненні та трансформації повноважень. Так, наприклад, із 2009 року у практиці ДПСУ запроваджено здійснення аналізу ризиків у сфері безпеки державного кордону, складником якого є аналіз ризиків інформації (даних) розвідувального, оперативно-розшукового характеру. Сьогодні така діяльність регулюється наказом МВСУ від 11.12.2017 р. № 1007 «Про затвердження Інструкції з проведення аналізу ризиків у Державній прикордонній службі України» [17].

Організаційно-штатні зміни останніх років, які відбулися у структурі ОРП, призвели до виведення оперативно-розшукових відділів із підпорядкування органу охорони державного кордону, які сьогодні ще передбачені чинним наказом МВСУ «Про затвердження Положення про оперативно-розшуковий відділ органу охорони державного кордону» [18]. Ураховуючи втрату актуальності цього наказу, він потребує скасування, оскільки врегульовує діяльність і закріплює повноваження оперативно-розшукового відділу, якого не існує.

Для підвищення протидії злочинності та тероризму в Україні назріла потреба у розширенні повноважень ОРП щодо отримання функцій досудового слідства за окремими статтями Кримінального кодексу України [19]. Закріплені повноваження ОРП у досліджених законодавчих актах містять багато суперечливих положень, які потребують доопрацювання та удосконалення [20], але це виходить за межі нашого дослідження.

На підставі проаналізованого нами сформульовано **висновки**. Основні повноваження оперативно-розшукових підрозділів визначають сукупність прав та обов'язків (як оперативного підрозділу), що закріплені в Законах України «Про Державну прикордонну службу України», «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінальному процесуальному кодексі України та додатково в інших нормативно-правових актах, зокрема відомчих. Такі повноваження ОРП

реалізують самостійно (у межах реалізації завдань з охорони державного кордону) або за письмовим дорученням слідчого, прокурора (щодо здійснення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні). Результатом належної реалізації повноважень ОРП є високий рівень прикордонної безпеки.

Проаналізовані повноваження ОРП у межах дослідження не вичерпують усього обсягу їх законодавчого закріплення та проблемності питання, що може бути зроблено у подальших наукових опрацюваннях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Звіт про діяльність Державної прикордонної служби України у 2017 році: Прикордонник України. 2018. № 7 (5597). С. 4.
2. Кушнір І.П., Ляшук Р.М. Результативність та ефективність у діяльності органів охорони державного кордону України. Право і суспільство. № 5. 2017. С. 154–159.
3. Про схвалення Стратегії розвитку Державної прикордонної служби : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1189-р / Кабінет Міністрів України. Урядовий кур'єр. 2015. № 220.
4. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Словник української мови: в 11 томах. 1975. Т. 6 С. 684. URL: <http://sum.in.ua/s/povnovazhenja>. (дата звернення: 02.05.2018).
6. Новий тлумачний словник української мови: у 4 т. / уклад.: В. Яременко, О. Сліпущко. Київ: Аконті, 1998. Т. 3. 928 с.
7. Солонар А.В. Окремі аспекти розкриття змісту поняття «повноваження». Порівняльно-аналітичне право. 2014. № 2. С. 253–256.
8. Ленгер Я.І. Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування: колізійні питання делегування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 2016. Вип. 37(1). С. 72–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pvuzhpr_2016_37%281%29__18 (дата звернення: 02.05.2018).
9. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 р. № 661-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 27. Ст. 208.
10. Словник української мови: в 11 томах. 1971. Т. 2 С. 311. URL: <http://sum.in.ua/s/dijaljnistj> (дата звернення: 02.05.2018).
11. Словник української мови : в 11 томах. 1972. Т. 3 С. 381. URL: <http://sum.in.ua/s/zakhid> (дата звернення: 02.05.2018).
12. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта ; ЦУЛ, 2011. 524 с.
13. Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 584 с.
14. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>. (дата звернення: 03.05.2018).
15. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 9–10. Ст. 474.
16. Волинець П.П. Окремі аспекти прогностичної функції управління оперативно-розшуковими підрозділами Державної прикордонної служби України. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія «Державне управління», 2017. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpsdu_2017_1_6 (дата звернення: 29.04.2018).
17. Про затвердження Інструкції з проведення аналізу ризиків у Державній прикордонній службі України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.12.2017 № 1007 / Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний вісник України. 2018 р. № 14. Ст. 488.
18. Про затвердження Положення про оперативно-розшуковий відділ органу охорони державного кордону : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 02 лютого 2015 р. № 118 / Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний вісник України. 2015 р. № 19. ст. 533.
19. Про підсумки оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України у 2017 році та завдання на 2018 рік: рішення колегії Державної прикордонної служби України. Окреме видання.
20. Половніков В.В. Проблемні питання правового регулювання діяльності оперативних підрозділів Державної прикордонної служби України на рівні законодавчих актів України. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія «Юридичні науки», 2017. Вип. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2017_4_4 (дата звернення: 06.05.2018).

Білецький В.О. АНАЛІЗ ПОВНОВАЖЕНЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано нормативно-правові акти, у яких визначено повноваження оперативно-розшукових підрозділів Державної прикордонної служби України. Установлено, що такі повноваження розкриваються через систему прав та обов'язків оперативно-розшукових підрозділів, закріплених законами України та відомчими нормативними актами. Констатовано наявність власних повноважень і тих, що реалізуються за дорученнями слідчого. У зв'язку зі збільшенням загроз у прикордонній сфері виникають нові повноваження зі здійснення оперативно-розшукової діяльності, які потребують належного правового закріплення.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, оперативно-розшукові підрозділи, повноваження, охорона державного кордону, Державна прикордонна служба України.

Белецкий В.А. АНАЛИЗ ПОЛНОМОЧИЙ ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОГРАНИЧНОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

В статье проанализированы нормативно-правовые акты, в которых определены полномочия оперативно-розыскных подразделений Государственной пограничной службы Украины. Установлено, что такие полномочия раскрываются через систему прав и обязанностей оперативно-розыскных подразделений, закрепленных законами Украины и ведомственными нормативными актами. Констатировано наличие собственных полномочий и тех, которые реализуются по поручению следователя. В связи с увеличением угроз в пограничной сфере возникают новые полномочия по осуществлению оперативно-розыскной деятельности, требующие надлежащего правового закрепления.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, оперативно-розыскные подразделения, полномочия, охрана государственной границы, Государственная пограничная служба Украины.

Biletskyi V.O. ANALYSIS OF POWERS OF OPERATIONAL AND INVESTIGATIVE UNITS OF THE STATE BORDER GUARD SERVICE OF UKRAINE

Operational and investigative activities are an important part in accomplishing the tasks of the State Border Guard Service of Ukraine, which demonstrate high performance. The emergence of new types of threats in the border area substantiated the need for improvement and strengthening of operational and investigative activities by expanding the powers of operational and investigative units. The main purpose of these units is to carry out operational, service and investigative activities in the interests of protecting the state border of Ukraine and other measures to ensure the integrity of the state border and to protect the sovereign rights of Ukraine in its exclusive (maritime) economic zone within the tasks entrusted to the State Border Guard Service of Ukraine by the state. The legal limits of the activities of the operational and investigative units, like of any other state body, in accordance with part 2 of Article 19 of the Constitution of Ukraine are limited by law, and are revealed through a set of rights and responsibilities.

Based on the analysis of the Law of Ukraine “On the State Border Guard Service of Ukraine”, two groups of powers are emphasized concerning the activities of operational and investigative units: those which directly indicate the main type of activities – carrying out operational and investigative activities and powers which specify, promote, provide and enable to implement operational and investigative activities.

The powers of operational and investigative units are also enshrined in Article 7 of the Law of Ukraine “On Operational and Investigative Activities” and Article 41 of the Criminal Procedural Code of Ukraine. Based on the analysis of these articles, it is determined that the operational and investigative units have the powers which are implemented by them independently under the direction of the unit commander (within the framework of executing tasks on the state border protection), and in the part of carrying out investigative (search) activities and secret investigative (search) activities in criminal proceedings by the written order of an investigator or a prosecutor.

In order to increase the fight against crime and terrorism in Ukraine, there was an urgent need to expand the powers of the operational and investigative units of the State Border Guard Service of Ukraine for obtaining the functions of pre-trial investigation according to certain articles of the Criminal Code of Ukraine. The powers assigned to the operational and investigative units in the researched legislative acts contain many controversial provisions, which require further amendments and improvement. But this goes beyond the scope of this study and can be performed in further scientific studies.

It is generalized that the main powers of operational and investigative units are determined through a set of rights and responsibilities. The main powers are enshrined in the laws of Ukraine “On the State Border Guard Service of Ukraine”, “On Operational and Investigative Activities”, the Criminal Procedural Code of Ukraine, and the additional powers are in other regulatory legal acts, including departmental ones. The proper implementation of the powers of the operational and investigative units results in the high level of border security.

Key words: operational and investigative activities, operational and investigative units, powers, state border protection, State Border Guard Service of Ukraine.